

COVID 19 ELLENI VAKCINÁKKAL, OLTÁSSAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK

Kérdezzük: Dr. Kumánovics Gábort (PTE KK Reumatológiai és Immunológiai Klinika Igazgatója)

Kérdezi: Országos Scleroderma Közhasznú Egyesület tagjai

2021.01.26.

Köszönöm a megkeresést!

Először gyorsan tisztázni szeretnék néhány dolgot.

1. **Nincs, s mostanában nem is várható sclerodermás betegekre összpontosított vizsgálat, autoimmun betegekre sincs jelenleg érdemi elérhető a vakcinákkal kapcsolatban.**
2. **Ugyanakkor van ajánlás a reumatológiai betegségekben szenvedők részére, ezt meg is találhatják klinikánk Facebook oldalán. Ez az ajánlás igaz a sclerodermás betegekre is.**
3. **Általában elmondható, hogy a COVID-betegség rizikója biztosan sokkal magasabb, mint bármely védőoltásé, így javasolt minden SSc-ás beteg védőoltása is.**
4. **Nincs összehasonlító vizsgálat sem a különböző típusú vakcinák között. Ellenben elvben mindegyik kellően hatékony ahhoz, hogyha kellően sok ember kapja meg a védőoltást, akkor végre a jelentős megszorító intézkedések feloldhatóak lesznek, s ami még a betegek szempontjából ennél is fontosabb: ha mégis megbetegednének COVID-ban, az várhatóan sokkal enyhébb lefolyású lesz, mint a védőoltás nélkül, s erre már van tapasztalat!! -.**
5. **A betegségen túl a kezelés sem befolyásolja érdemben ezen fenti tényeket, tehát immunmoduláns kezelés mellett is javasolt beadni az oltást, a kezelés fajtájától és mennyiségétől függetlenül! Ezek a tényezők maximum a hatékonyságot befolyásolják, várhatóan azt sem olyan mértékben, ami megkérdőjelezné az oltás szükségességét.**
6. **Hivatalosan egyébként az oltást végző orvosnak kell elbírálni a beteg által (!!!) elmondott, pontosabb leírt betegségei és gyógyszerei alapján azt, hogy a beteg oltást kaphat-e. Amennyiben az oltás előtt még van időpontjuk a kezelő intézet orvosaihoz, akkor javasolt erről tőlük, az adott betegre vonatkoztatva esetlegesen írásbeli véleményt kérni. Ennek hiányában is (nem javasolom az egyébként eddig is nagyszámú soron kívüli megkeresését az orvosoknak, így is túlterheltek) mindenkinek javasolom az oltás felvételét.**
7. **A vakcinák beszerzésére, a betegek oltási sorrendjére, hogy várhatóan mikor kerülnek sorra, nem látunk rá, ezeket a kérdéseket a [koronavirus.gov.hu](https://www.koronavirus.gov.hu) oldalon lehetne talán feltenni.**

BETEGEINK KÉRDEZTÉK – VÁLASZOL A SPECIALISTA:

1. **Oltásra regisztráltakból, hogyan szűrik ki krónikus betegeket?**
Nincs rá konkrét információ. Várhatóan a családorvosokra lesz bízva, akik az össz klinikai kép alapján azonosítják a betegeket – legalábbis a legutóbbi pár nap hírei alapján.
2. **A sclerodermás beteg beleszámít a krónikus betegek csoportba?**
Elvben igen, de mint írtuk, nincs erre hivatalosan elérhető információ.
3. **Egy 20-40 év közötti (dolgozó, közösségbe járó) sclerodermás beteg oltására várhatóan mikor kerülhet sor?**
Nincs rá információ. Vélhetően akkor, amikor a többi 20-40 év közötti állampolgárra.
4. **Melyik vakcina javasolt leginkább**

Nincs befolyás arra, ki mit kaphat – pontosabban amikor valakire sor kerül, s tudja azt, mit kapna, akkor mondhat nemet. Kérdés, hogy azt követően megint mikor kerül rá sor – erre végképp nincs információ. Jobbnak tartom azt, ha mindenki elfogadja azt, amit felajánlanak neki az első alkalommal.

- a) sclerodermás beteg, de nincs immunszuppresszáva bármelyiket
- b) sclerodermás beteg, immunszuppresszást szed:
  - 1. klasszikus immunszuppresszánsok (myfenax, methotrexat, Medrol, Immuran, Arava, stb,) - bármelyiket
  - 2. Biológiai terápiában részesülnek - bármelyiket

5. Szükséges-e az immunszuppresszánsok átütemezése, kihagyása, időzítése a vakcinák beadásához vagy akár egyidejűleg is adható a vakcinával? . (pl. aki 2 hetente tocilizumab injekciót kap az hagyjon ki 2 hetet az oltások előtt és után). Ha kell időzítés, melyek azok a készítmények?

Alapvetően nem szükséges az időzítés. Az alól a magas dózisú szteroid alkalmazása (pl. magasabb, mint napi 20mg Medrol) – ha ez várhatóan néhány napon/héten belül csökkentve lesz 8mg-ra, akkor érdemes lehet azt megvárni, ha van a halasztásra mód. Ha nincs, inkább kapja meg a beteg emellett is az oltást. A másik ilyen készítmény a rituximab, mely esetében ha megoldható, akkor célszerű a 6 havonkénti kezelése közötti félidőben a két oltást megkapni. A többi gyógyszer esetben nincs ilyesmire szükség, így tocilizumab esetében sem.

6. Mai hír, hogy az orosz vakcia nem kap engedélyt, nem adható bizonyos krónikus betegségekben szenvedőknek. Szklerodermások kaphatják, immunszuppresszáns kezelés alatt vagy ha nincs ilyen kezelés akkor is? Nem lobbantja be a betegséget?

Időközben engedélyezték az orosz vakcinát is Magyarországon. SSc-s betegek is kaphatják, s kezeléstől függetlenül sem várható olyan mellékhatás, hogy a SSc romlana.

7. A kínai vakcinával kapcsolatosan is ugyanez a kérdés, sclerodermások esetében adható e, van e speciális feltétele?

Adható, nem tudok speciális feltételről – hasonló technikával készül, mint az influenza elleni védőoltás, s azt is kapta számos SSc-ás beteg.

8. Lehet sorrendet felállítani, -ha lehet választani, hogy a szklerodermás betegek melyik vakcinát kaphatják? Lenne erről a szklerodermásoknak egy hivatalos szakmai ajánlás? Terveznek ilyet írni?

Nincs ilyen adat, nem is nagyon lesz, s így sorrend sincs. Jobb nem "válogatni", jobb beoltva lenni, s továbbra is betartani az általános vírusvédelmi szabályokat.

- a) külön akik nincsenek immunszuppresszáva,
- b) IMMUNSZUPRESSZÁLTAK

9. Van arra vonatkozó előírás, hogy krónikus betegség, mint szisztémás szklerózis esetén kinek a véleményét kéri ki: kezelőorvos (immunológus, reumatológus) vagy házi orvos vagy szimplán a TAJ alapján azonosítanak be és adják a ránk vonatkozó oltást?

Van a kezelőorvosnak beleszólása? Igazolnia kell külön levélben?

Nincs előírás, nem kérnek hivatalosan kezelőorvosi véleményt. Az oltást végző orvos dönt az alapján, amit ott helyben a beteg az oltás előtt kitöltendő űrlapra ráír.

10. Köszönjük szépen a lehetőséget, szeretnénk megnyugtató választ kapni. Férfjemnek progresszív szisztémás sclerosisa van. Tizenhat hónapja derült ki,és még most is teljes gyulladásban vannak a kezei. Myfenaxot,Roactermát,és az Ofevet szedi.

Kérdésünk az lenne hogy melyik vakcina lenne a legbiztonságosabb az ő esetében?

Mindegyik alkalmazható az eddigi információk alapján. A gyógyszerek alapján komoly légúti beteg, a COVID nagyon veszélyes volna, jobb annál minden oltás!

- 11. 2020.12.13-án kaptam egy tetanusz oltást. Ezt követően belázasodtam, a karomat nem tudtam emelni kb. egy hétig és be is vörösödött. Kérdésem, hogy ezek után mire számíthatok az oltakozás esetén?**
Tetanusz és a COVID oltás közötti keresztreakció nem valószínű, a leírt bőrelenség sem egyértelműen allergiás reakció, gyakori a tetanusz oltást követően, de egyébként korábbi allergiás események nem ellenjavallatai az oltásoknak. Az oltópontokon fel vannak készítve a kollégák az allergiás események elhárítására. Itt is igaz: inkább allergiás reakciónk legyen, mint COVID-unk.
- 12. Gyerekkorom óta nem kaptam oltást, még a Hepatitis B ellenit sem, pedig egészségügyi dolgozó voltam. Gyógyszert csak Pantoprasol Sandozt szedek a gyomorszáj elváltozásom miatt. Szeretném kérdezni, immunszuppresszált autoimmun betegként (szisztémás sclerózis) milyen típusú koronavírus elleni oltást kaphatok? Hogyan fog róla tudomást szerezni az oltást szervező, vagy az oltást végző?**
Eü-i dolgozóként erősen ajánlotta HBV elleni oltás, kérem adassa be azt is, amennyiben még aktívan dolgozik!! A COVID-19 elleni védőoltás is javasolt, bármelyiket megkaphatja. Az oltó orvosnak arról lesz információja, amit ön közöl magáról vele: kivéve nyilván azt az esetet, ha az oltó orvos a családorvosa (bízva abban, hogy eddig is minden orvosi dokumentációt nekik átadtak).
- 13. Szeretném megkérdezni autoimmun beteg progresszív szisztémás szkleroderma ,raynaud szindrómával. Gyógyszer érzékenység allopurin,amidazophen szermazékokra. Étel allergia elég sok mindenre orrfolyás,tüsszögés tünetekkel. Szeretném megkapni a covid védőoltást már regisztráltam,de nem mindenáron! Kinai vakcinában nem bízom, 60 év felettek még nem is kapták. Oroszt ugytudom krónikus,autoimmun beteg nem kaphatja. Melyik az az oltás amit biztonságosan megkaphatok? Köszönöm válaszát!**
Elvben mindegyik oltás biztonságos, sokan kapták már mindegyiket sok országban, nem olvastam nagyobb problémáról egyiknél sem. Sem alapbetegsége, sem eddigi allergiás kórelőzménye nem képeznek ellenjavallatot. Abban ne bízson inkább, hogy megúszna könnyedén egy esetleges COVID-ot. Kínai, orosz is kapható, elvben egyik sem okoz bajt senkiben.
- 14. Diffúz szisztémás Scleroderma a betegségem 34 éves férfi beteg vagyok , cukorbetegség , magas vernyomás! Nekem javasolt lenne az oltás ? Kicsit szkeptikus vagyok ezen a téren!**
Nagyon javasolt! Többszörös rizikója van súlyos COVID-ra! Attól biztosan baja lesz, méghozzá komoly, az oltás meg megvédi ettől!
- 15. Szülés után, a terhesség alatt nyugalmi állapotban levő szisztémás szkleroderma esetén szoptatás alatt javasolt-e bármelyik Covid vakcina beadatása, illetve ha igen, akkor melyik az, amelyiket kerülni kell.**
Amennyiben ezzel a diagnózissal szült, várhatóan jó az állapota. Szoptatás több vakcina leírásában is szerepel, mint relatív ellenjavallat. Nem vizsgálták terheseken, szoptató anyákon. Magam úgy gondolom, hogy egyik sem tartalmaz bennünk szaporodó vírust, így nincs mitől félni a gyermeket sem: nem fog semmi átmenni sem a méhben levő, sem a szoptatott gyermekbe.
- 16. Ha a későbbiekben lehetne választani a vakcinák közül, melyik típusút ajánlaná az autoimmun betegeknek (A modern RNS típusú vakcinát mint a Pfizer vagy az előlt kórokozót tartalmazó vakcinát mint a kínai.)?**
Azt, amelyik előbb rendelkezésre áll.

17. Az alábbi cikke tekintettel jogos a félelem, hogy az előlt kórokozót tartalmazó vakcina autoimmun folyamatot indíthat el? <https://www.valaszonline.hu/2021/01/20/duda-erno-koronavirus-kina-vakcina-interju/>

Nem jogos. Minden oltásnak (nemcsak az előlt kórokozót tartalmazóknak) lehetnek (ritkán) szövődményei, melyek háttérében állhat autoimmun jellegű mechanizmus is (extrém ritkán). Ezekre viszont nincs nagyobb esély egy autoimmun betegnél, mint másnál, s ha kezelve is van az autoimmun betegsége, akkor erre még kisebb az esély. A COVID—ra meg nagyon nagy az esély. A nagy számok törvénye mindenre igaz, erre is: nagyobb a valószínűsége egy autóbalesetnek sokkal.

18. Stagnáló vagy éppen csekély aktivitással mutatkozó, de immunszeppresszáns és más kezelésben sem részesülő kevert kötőszöveti autoimmun betegségben szenvedőknél jelenthet-e kockázatot az oltás?

Csak annyit, mint mindenki másnál: gyakori, de enyhe mellékhatások könnyen előfordulhatnak; komolyabb, de jól uralható dolgok meg ritkán, pár százalékban.

19. Nagyon örülök a kérdés lehetőségének! Nagyon fontos lenne tudnunk, mit vált ki az oltás. Hat éve diagnosztizáltak Lyme-kórral és szklerodermával, nem szisztémás szerencsére (vagy csak nem tudok róla). Most újra elkaptam a Lyme-kórt, a kezelése egy hét múlva fejeződik be. Az koronavírus oltással kapcsolatban több orvos is úgy vélekedik, hogy felerősítené az autoimmun betegséget, mivel olyan idegen fehérje, vagy azt közvetítő mRNS kerül a szervezetbe, amire erős immunválaszt kell adnia a testnek. Ez valóban így van?

Nem, nem így van. Az erős immunválasz a vírus fehérje ellen fog szólni, nem az ön bőre ellen. Keresztreakció sem valószínű.

20. Van arra nézve kutatás, hogy reagálnak az autoimmun betegek a szokásos előlt kórokozós/fehérjés oltásokra? Hátha abból ki lehetne indulni.

Kutatást magam nem olvastam, de sokan kaptak már influenza elleni oltást túlnyomó többségben nagyobb baj nélkül, így tapasztalat van rá megnyugtató összképpel.

Szeretném megkérdezni, hogy én kaphatok-e covid elleni oltást. Két stroke-m volt. Vérhígítót szedek, Eliquis 5 mg napi 2x. Jelenleg egyik betegségem sem aktív.

Igen, kaphat. Kisebbségre lehet esetleg számítani az oltás helyén, de ennél nagyobb gond nem várható.

21. Mit javasol annak a szklerodermás 40 év körüli betegnek, akinek a tüdején üregek jelentkeztek, mert mikrobaktérium szaporodott el és 3 éve ezt a baktériumot gyengítő erős antibiotikumokat szed. Szkleroderma jelenleg nincs kezelve emiatt, és kicsit megy is előre a betegség. A tüdő nagy mértékben károsodott. Ilyen esetben is javasolt a vakcináció? Nem lobbanthatja be a baktériumokat? Ha kaphat oltást melyik erre a legalkalmasabb vakcina?

A baktériumok szempontjából biztosan nem okoz semmit. Ugyanakkor ön nagyon rossz prognózissal bírna egy COVID betegség esetén, így javasolt a lehető leghamarabb a legelső felajánlott védőoltást megkapnia attól függetlenül, melyik az.